

Herlev
Kommune

Tilsynsrapport 2023

Højen

Pædagogisk tilsyn i Herlev Kommune

Pædagogisk tilsyn i Højen 2023

Det pædagogiske tilsyn undersøger om målsætningerne for god pædagogisk praksis omsættes til handling i hverdagen. Formålet med tilsynet er at understøtte en løbende udvikling og forbedring af den pædagogiske kvalitet samt sikre at den pædagogiske kvalitet lever op til kravene i dagtilbudsloven.

Indhold:

- Om pædagogisk tilsyn i Herlev Kommune side 2
- Overordnet vurdering af den pædagogiske kvalitet i Højen side 3
- Pædagogiske fokuspunkter for udvikling side 4
- Overordnet om KIDS-profilen for Højen side 7
- Bilag 1: bestyrelsens bemærkninger side 8
- Bilag 2: Højens plan for opfølgning på tilsynet side 9
- Den samlede KIDS-score udarbejdet på tilsynsbesøget side 10

Om pædagogiske tilsyn i Herlev Kommune

Kvaliteten af den pædagogiske praksis har betydning for børns trivsel, læring, dannelse og udvikling. I Herlev Kommune er det pædagogiske tilsyn en del af det arbejde, der sikrer og udvikler kvaliteten i dagtilbuddene. Tilsynet skal således medvirke til at understøtte den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og samtidig sikre, at dagtilbuddene lever op til dagtilbudsloven og de målsætninger, der er fastsat i Herlev Kommune.

Tilsynene gennemføres af kommunens pædagogiske konsulenter, der vurderer den pædagogiske kvalitet på baggrund af

- Observationer og registreringer i et kriteriebaseret værktøj, KIDS
- Data omhandlende sygefravær, personalesammensætning og -omsætning
- Tidligere pædagogiske tilsyn

På baggrund af den samlede vurdering af den pædagogiske kvalitet placerer konsulenten dagtilbuddets indsats i én af følgende kategorier:

Vedligeholdelse af indsats	Tilpasning af indsats	Ny/ændret af indsats
<p>Det vil sige, at der arbejdes hensigtsmæssigt med børnenes udviklings-, trivsels-, lærings- og dannelsesmuligheder. Det betyder, at dagtilbuddets arbejde med at udvikle den pædagogiske kvalitet har sat tydelige spor i den pædagogiske praksis.</p> <p>I tilsynsrapporten fremhæves anbefalinger, der i et relevant omfang kan bidrage til et forsat arbejde med udvikling af den pædagogiske praksis.</p>	<p>Det vil sige, at der i dagtilbuddet arbejdes tilstrækkeligt med børnenes udviklings-, trivsels-, lærings- og dannelsesmuligheder. Der er dog behov for en tilpasning af indsatsen idet der i dagtilbuddet arbejdes med at skabe gode betingelser for børnene, men dette har ikke sat tydelige spor i den pædagogiske praksis.</p> <p>I tilsynsrapporten fremhæves i et relevant omfang anbefalinger til, hvordan dagtilbuddet skal tilpasse sin indsats.</p>	<p>Det vil sige, at der i dagtilbuddet ikke arbejdes tilstrækkeligt med børnenes udviklings-, trivsels-, lærings- og dannelsesmuligheder. Det betyder, at det pædagogiske indhold ikke lever op til formålsbestemmelserne og Herlev Kommunes politikker på området. Placeres et dagtilbuds pædagogiske kvalitet i denne kategori iværksættes et skærpet tilsyn idet der er konstateret en bekymring. Såfremt bekymringen er af alvorlig karakter, udarbejder forvaltningen ligeledes en handleplan, som en del af det skærpede tilsyn.</p>

For yderligere information om vurderingsgrundlag, tilsynsproces, observationsmetode, dialogmøder mv. henvises til rammer for tilsynet, som er tilgængelige på [herlev.dk](https://herlev.dk/borger/boern-unge-og-familier/dagtilbud/paedagogik-og-dagtilbud):
<https://herlev.dk/borger/boern-unge-og-familier/dagtilbud/paedagogik-og-dagtilbud>

Overordnet vurdering af den pædagogiske kvalitet i Højen

Det anmeldte tilsynsbesøg er foretaget den 31/01/2023 med opfølgende faglig dialog den 06/02/2023. Bemærk at Højen er en afdeling i daginstitution Lindehaven.

Kategori

Vedligeholdelse af indsats

Begrundelse

Det vurderes, at Højen arbejder målrettet og reflekteret med deres barn-voksen-relationer og personalets arbejdet med børnenes indbyrdes relationer og venskaber. Det kommer særligt til udtryk i personalets samspil med børnene, der bærer præg af indføling, imødekommenhed, omsorg og interesse for børnene. Personalet møder børnene i en kærlig tone og er i samspil med børnene opmærksomme på at skabe forudsætninger for gode læringsmiljøer i løbet af hele dagen.

Personalet i Højen er særligt opmærksomme på at udfolde og udfordre børnenes sproglige kundskaber i dialoger, sange og fortællinger. Højens personale arbejder med forskellige pædagogiske tematikker, hvor det på dagen for tilsynet kunne observeres, hvordan temaet 'rim og remser' bruges aktivt i samspillet mellem de voksne og børnene. De voksne har desuden fokus på at nuancere deres samtaler med børnene ved hjælp af sproglige vendinger og humor, som skaber rammerne for udvidelse af børnenes ordforråd.

På dagen for tilsynet er det på flere tidspunkter observeret, hvordan personalet opfordrer børnene til at undersøge emner på egen hånd og udvide deres kulturelle horisont. Der er gode muligheder og forudsætninger for læring i samspillet mellem børnene og de voksne.

Det vurderes, at kvaliteten og mængden af interaktioner voksen-barn bærer præg af nærværende voksne, som følger børnenes initiativer. I Højen er personalets opmærksomhed rettet mod børnene og deres trivsel, læring og udvikling i løbet af hele dagen.

På dagen for tilsynet kunne det observeres, hvordan de voksne flere gange selv deltager i børnenes indbyrdes lege og dermed er med til at udvikle legenes karakter og indhold. Når de voksne deltager i børnenes lege, ses de engagerede og nysgerrige for at udvikle legene på børnenes præmisser uden, at børnenes perspektiver underkendes eller ignoreres.

Personalet i Højen tilbyder flere gange i løbet af dagen børnene at deltage i kreative og skabende aktiviteter. Børnene opleves interesserede i disse vokseninitierede aktiviteter, der for det meste er af stillesiddende og fordybende karakter. Det vurderes, at der i mindre grad tilbydes og inviteres til bevægelse og kropslige aktiviteter, der er af høj intensitet. Der er på dagen for tilsynet flere tidspunkter, hvor institutionens bevægelsesrum og zoner ikke benyttes eller gøres tilgængelige for børnene. De voksne placerer sig som oftest i legezoner, hvor der pædagogisk lægges op til stillesiddende aktiviteter såsom højtlesning, kreative aktiviteter samt dukkelege.

Af KIDS' vurderingen fremgår det, at parameteret Leg og aktivitet under tilsynet scores lavest (se evt. side 6). Scoren er ikke et udtryk for lav kvalitet, men et udtryk for en opmærksomhed, som med fordel kan kædes sammen med det anbefalede udviklingspunkt "Øget opmærksomhed på at tilbyde børnene flere aktiviteter og lege med fokus på bevægelse og høj intensitet", se mere i afsnittet om KIDS-vurderingen.

Det kunne på dagen for tilsynet observeres, hvordan børnene i Højen på flere tidspunkter har en god forståelse af rutiner og fælles gøremål. Børnene opleves at kende de voksne intentioner og forventninger. De voksne kender hinanden godt, men der kan med fordel sættes fokus på at italesætte dagens program samt de indbyrdes aftaler mellem de voksne, så de voksne er bevidste om, hvor deres kollegaer opholder sig og hvem der har ansvar for de forskellige aktiviteter i løbet af dagen. Det er i løbet af tilsynsdagen observeret flere tidspunkter, hvor Højens personale sætter sig med ryggen mod en større børnegruppe eller enkelte børn og derved mister overblikket over børnenes bevægelser og placering på stuen.

Institutionen Lindehaven består af afdelingerne Lyngen og Højen, som har samme ledelse og fælles udviklingsmål. Personalet og ledelsen har de sidste par år haft en øget opmærksomhed på sprog. Dette ses afspejlet i måden, hvorpå de voksne indleder dialoger over flere led med børnene, bruger samlingerne til udvidelse af ordkendskab samt inviterer børnene ind til udviklende sproglige lege og aktiviteter.

Til opstartsmødet og efterfølgende faglig dialog præsenterer institutionens ledelse, hvordan der på nuværende tidspunkt er igangsat flere faglige udviklingstiltag for medarbejdergruppen. Som en del af institutionens faglige udvikling, skal medarbejderne selv afsøge viden fra forskning og pædagogiske undersøgelser, der omhandler pædagogisk kvalitet. Medarbejderne skal sammen arbejde på at holde et oplæg for deres kollagerne, som skal tage udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan, hvor hovedtemaet er kvalitet. Lindehavens personale fremlægger deres nye viden og refleksioner for hinanden, hvor målet er, at der skabes forudsætninger for et fælles kompetenceløft på tværs af stuer og anvisningsenheder.

Institutionen Lindehaven arbejder ydermere med pædagogiske prøvehandling, der fungerer som reflekteret justeringer af den pædagogiske praksis med det formål at undersøge og udfordre institutionens egne logikker og selvfølgeligheder. Disse prøvehandling bliver konstant evalueret af medarbejderne selv og i vejledningmøder med ledelsen.

Overordnede elementer indikerer, at den pædagogiske kvalitet i Højen er god. Institutionen formår at skabe en tryk stemning, hvor alle børn opleves at blive mødt af omsorgsfulde voksne, der er parate til at udfordre børnenes sproglige kundskaber og de eksisterende læringsmiljøer.

Pædagogiske fokuspunkter for udvikling

Idet der er behov for vedligeholdelse af indsats, er der behov for, at Højen arbejder med følgende fokuspunkter. Fokuspunkterne er en del af vurderingen.

1: Øget fokus på mere kommunikation medarbejderne imellem med fokus på personalets placering på stuerne

Det vurderes, at personalet i Højen skaber pædagogiske rammer, som gør, at børnene trives. Der arbejdes kontinuerligt med relationer til børnene blandt andet via personalets deltagelse i lege. I Højen er der gode rammer for fordybende lege, hvor børnene kan bevæge sig i afgrænsede legezoner.

Det ses, at personalet i mindre grad indbyrdes kommunikerer, hvilke aktiviteter der i løbet af dagen skal igangsættes. Det er på dagen for tilsynet på flere tidspunkter observeret, hvordan den manglende kommunikation mellem personalet har givet anledning til, at nogle børn bevæger sig formålsløst rundt og uden mulighed for at finde en tilgængelig voksen. I disse tilfælde forsøger børnene at finde en tilgængelig voksen ved enten at tale højt ud i rummet eller lede efter en voksen. Det vurderes, at de voksne med fordel kan sætte fokus på at italesætte deres placering på stuerne både overfor deres kollegaer og børnene, så der på alle tidspunkter er mindst én voksen tilgængelig for børnene.

På tilsynsdagen kunne det observeres, hvordan der på enkelte stuer var højt niveau af kommunikation blandt personalet. Selvom kommunikationsniveauet her er højt, vurderes kommunikationen at være centreret om stuens regler, rammer og systemer. I disse tilfælde observeres desuden børn, der har vanskeligere ved at bryde rammerne og de indlejrede institutionslogikker. Det er observeret, hvordan den øget kommunikation af rammerne, reglerne og systematikken for dagen, lægger en dæmper på børnenes impulsive dialoger og nyopfundne lege.

Det vurderes derfor, at Højen kan løfte den pædagogiske kvalitet ved at sætte fokus på at øge kommunikationen mellem de voksne, så de voksne bliver bedre til at kommunikere med hinanden. Personalet i Højen er fremragende til at skabe flow i løbet af dagen uden, at de voksne kommunikerer særlig meget med hinanden, så rutiner og skift i aktiviteter opleves gnidningsfrit. Ved en lavere grad af eksplicit kommunikation, kan der være en risiko for, at der er viden om børn og aktiviteter, der går tabt, hvis der er nyt eller ikke kendt personale til stede. En øget kommunikation mellem de voksne kan også styrke de voksnes tilgængelighed over for børnene, så alle børn oplever at kunne søge hen mod en voksne, når de har brug for hjælp eller støtte.

Samtidig er det dog vigtigt, at en øget eksplicit kommunikation ikke kun består af anvisninger og rammesætning, som børnene ikke har mulighed for at bryde eller afvige fra. Den øget kommunikation og italesættelse kan med fordel ske med henblik på personalets fysiske organisering og tilgængelighed overfor børnene.

På baggrund af ovenstående anbefales det:

- At personalet og ledelsen sammen drøfter, hvordan de øger kommunikationen omkring personalets placering på stuerne
- At personalet og ledelsen sammen drøfter, hvordan de placerer sig mest hensigtsmæssigt på stuerne og i fællesrummet, så børnene har mulighed for at søge hen imod en tilgængelig voksen.
- At personalet og ledelsen sammen drøfter, hvordan de i højere grad skaber en kultur på stuerne, hvor de voksne overfor hinanden og børnene italesætter, hvad de gør og hvorfor samt hvilke elementer, der er vigtige for personalet at denne kultur indeholder. Leder og faglige fyrtårn giver udtryk for, at de på nuværende tidspunkt allerede er i en proces, hvor netop kulturen omkring personalets interne kommunikation er et opmærksomhedspunkt.
- At personalet og ledelsen sammen drøfter, hvordan personalet på stuer, hvor der er en høj grad af rammesætning og voksenstyring, opfordrer børnene til mere fri leg og snak, så børnene får mere medbestemmelse og oplever færre anvisninger.

2: Øget opmærksomhed på at tilbyde børnene en bred variation af aktiviteter og lege, der appellerer til alle børn

Højen er på nuværende tidspunkt organiseret i 3 børnehavegrupper og 1 vuggestuegruppe. På dagen for tilsynsbesøget er der på alle institutionens stuer observeret perioder med rigtig god pædagogisk kvalitet.

På dagen for tilsynet kunne det flere gange observeres, at de voksne inviterer børnene ind til aktiviteter, der appellerer til deres kreative sider. Størstedelen af de vokseninitierede aktiviteter finder sted ved stuerne borde. Der er i mindre grad observeret voksne, der tager initiativ til at igangsætte aktiviteter på gulvet, udenfor eller i et andet rum. I Højen er der et lavt støjniveau og børnene bevæger sig roligt rundt omkring på stuerne.

Det vurderes, at der med fordel kunne rettes fokus på at igangsætte flere aktiviteter og lege med fokus på motorik, bevægelse og sansning. Børnene i Højen opleves at være glade og få meget ud af at sidde sammen med en voksen og lave stillesiddende aktiviteter. Mængden af stillesiddende aktiviteter er stor og det anbefales derfor, at der skabes opmærksomhed på at udfordre og udfolde børnenes færdigheder inden for bevægelse, motorik og sansning.

Højens personale opleves kompetente og initiativrige i deres kontakt med børnene og for dagen for tilsynet kunne det på flere tidspunkter observeres voksne, der har dybdegående og avancerede samtaler med børnene. Børnene udfordres ofte sprogligt, da de voksne bruger meget energi på at udfolde samtaler over flere led og give børnene mulighed for at tilegne sig flere sproglige kompetencer.

På baggrund af ovenstående anbefales det:

- At personalet og ledelsen sammen drøfter, hvordan de faciliterer flere aktiviteter og lege, der lægger op til, at børnene i højere grad skal bevæge deres kroppe, udvikle deres sansesystem samt udfordre deres grovmotorik.
- At personalet og ledelsen sammen drøfter, hvordan stuerne indretning i højere grad kan appellere mere til aktiviteter af høj intensitet.
- At personalet og ledelsen sammen drøfter, hvordan de i løbet af en dag skaber flere muligheder for, at børnene kan lege frit, vildt og højt. Og hvordan de voksne skaber de bedste forudsætninger for og plads til aktiviteter af denne form, så det ikke overdøver andre stillesiddende aktiviteter og øger støjniveauet unødvendigt meget.

Overordnet om KIDS-profilen for Højen

Observationerne under tilsynsbesøget er foretaget ud fra det kriteriebaserede observationsmateriale KIDS, som bruges til at vurdere børnenes betingelser for læring og udvikling. Den samlede score i KIDS hviler både på det, som kunne iagttages og på det, som ikke kunne iagttages under tilsynsbesøget.

Som en del af det pædagogiske tilsyn registreres praksis i KIDS' tre parametre: Fysiske omgivelser, Relationer og Leg og aktivitet.

Den samlede score for Højen fremgår af nedenstående tabel.

	Lavest mulige score	Højest mulige score	Score	%
1. Fysiske omgivelser	22	110	97	88,2
Indendørs	12	60	50	83,3
Udendørs/legeplads	10	50	47	94
2. Relationer	21	105	88	83,8
3. Leg og aktivitet	27	135	108	80
I alt	70	350	293	

Inden for hvert parameter er en række udsagn med handlinger, som scores fra 1 til 5, og hvor en høj score er udtryk for høj kvalitet inden for hvert parameter.

I Højen er den samlede score på 293 ud af i alt 350, som den højest mulige score. Dette er en score, der er udtryk for, at der i forhold til de tre parametre er god kvalitet.

Opgaven i Højen er derfor at fortsætte den positive udvikling af arbejdet med de fysiske omgivelser og relationer. Samtidig er opgaven at fortsætte med at udvikle det pædagogiske arbejde omhandlende leg og aktivitet. Heri er der et potentiale for at løfte den generelle pædagogiske kvalitet.

Bilag 1: bestyrelsens bemærkninger

Lindehavens forældrebestyrelses bemærkninger til pædagogisk tilsyn i Lindehaven 2023

Den samlede forældrebestyrelse for Lindehaven er meget tilfredse med, og stolte af Lindehavens tilsynsrapporter.

Rapporterne afspejler og bekræfter hvordan Bente og det øvrige personale aktivt og målrettet arbejder med de projekter og målsætninger som løbende er blevet præsenteret for bestyrelsen. Vi/herunder både os som forældre og bestyrelse, ser tydeligt hvordan rapporten synliggøre den passion og det engagement Bente og personalet lægger i Lindehaven, til kæmpe gavn for børn, forældre og medarbejderne imellem.

I bestyrelsen ser vi også en kæmpe styrke i de muligheder Lindehaven har for at kompetenceudvikle på tværs af adresserne, med henblik på at løfte indsatsen yderligere i tilsyns punktet "legen". Et potentiale og en aktionsplan som vi i bestyrelsen allerede er blevet informeret om. Bestyrelsen ser frem til at læse den endelig udviklingsplan fra Bente og personalet.

Bilag 2: Højens plan for opfølgning på tilsynet

Denne udviklingsplan er udarbejdet på baggrund af det pædagogiske tilsyn foretaget i Lindehaven afd. Højen 2023. Planen beskriver dagtilbuddets udviklingsarbejde med de to udviklings-/opmærksomhedspunkter, som tilsynet anbefaler at der arbejdes videre med. Det er fast procedure alle dagtilbud i Herlev Kommune, udarbejder en udviklingsplan på baggrund af det pædagogiske tilsyn.

Udviklingspunkter/områder

I dette afsnit beskriver Lindehaven afd. Højen, med overskrifter og et grafisk billede, det kommende arbejde med udvikling inden for de områder, der er fremhævet i det pædagogiske tilsyn 2023

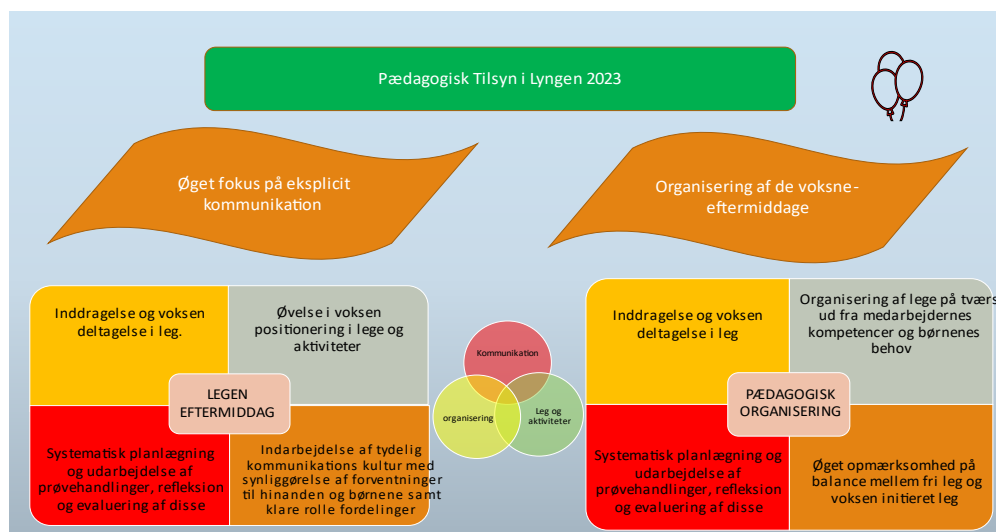
Lindehaven er som samlet institution i gang med et to årigt udviklingsprojekt ("kompetenceudvikling alle med"), støttet af BUPL's udviklingsfond, hvor vi sammen udforsker faglig viden om tematiserede emner, som personalet underviser hinanden i. Hvert tema udmunder i prøvehandling, med udgangspunkt i viden om temaet/hvad skal vi udvikle på og som efterfølgende bliver evalueret og justeret til evt. nye prøvehandling i et læringsflow på personalemøder, hus møder, stuemøder etc. Følgende udviklingspunkter er en del af vores udviklingsprojekt.

1: Øget fokus på mere kommunikation medarbejderne imellem med fokus på personalets placering på stuerne

- Fokus på og udformning af, fælles prøvehandling i hele afdelingen, med udgangspunkt i kommunikationen de voksne imellem. Dette for at skabe en kultur, hvor rammesætning og voksen styring tager udgangspunkt i en højere grad af organisering efter børnenes forskellige behov.

2: Øget opmærksomhed på at tilbyde børnene en bred variation af aktiviteter og lege, der appellerer til alle børn

- Fokus på og udformning af, fælles prøvehandling i hele afdelingen, med udgangspunkt i skabelse af organisering af læringsmiljøet, så der er balance mellem stillesiddende aktiviteter og bevægelses lege over hele dagen for børnene.

KIDS

KVALITETSUDVIKLING I DAGINSTITUTIONER

2. reviderede udgave

INDIVIDUEL RAPPORT

UNDERSØGELSE: Pædagogisk tilsyn 2023, Højen

INSTITUTION: Lindehaven - Højen og Lyngen

INSTITUTIONSTYPE: Aldersintegreret 0-6 år

INFORMANT: Pædagogisk konsulent

RAPPORT UDSKREVET: 08-03-2023

Denne rapport indeholder:

- Opgørelsesskema
- Vurdering af de 9 områder
- Vurderingsark

Ud fra de forskellige oversigter kan du se, på hvilke områder der er scoret hhv. højt eller lavt i forhold til lavest og højest mulige score og derefter gå tilbage til enkelte områder og se, ved hvilke items der er scoret højt og lavt. På den måde kan spørgsmålene bruges som refleksionsspørgsmål, der kan pege fremad i arbejdet med at forbedre kvaliteten i daginstitutionen. I manualen *KIDS – kvalitetsudvikling i daginstitutioner 2. reviderede udgave* kan du få mere baggrundsviden, læse mere om de forskellige områder og se litteraturlisten, der kan være nyttig i det videre arbejde.

Opgørelsesskema

	Lavest mulige score	Højest mulige score	Score	%
1. Fysiske omgivelser	22	110	97	88,2
Indendørs	12	60	50	83,3
Udendørs/legeplads	10	50	47	94
2. Relationer	21	105	88	83,8
3. Leg og aktivitet	27	135	108	80
Ialt	70	350	293	

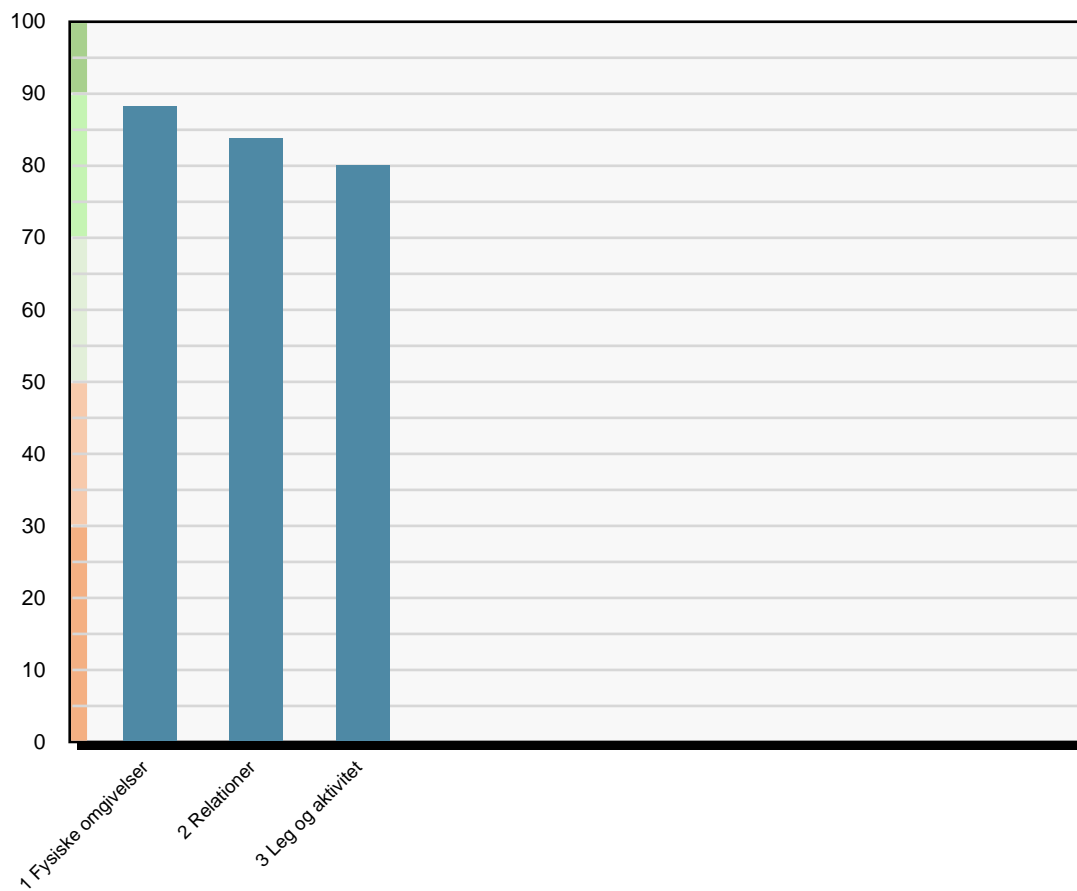
Vejledende retningslinjer for scoren

Herunder ses vejledende retningslinjer for, hvordan du vurderer institutionens kvalitet, ud fra procentvise scorere.

Procentvis score	Vurdering	Farvekode
90-100 %	Fremragende kvalitet	
70-90 %	God kvalitet	
50-70 %	Tilstrækkelig kvalitet	
30-50 %	Utilstrækkelig kvalitet	
0-30 %	Ringe kvalitet	

Vurdering af de 9 områder

% af maximal score

Vurderingsark

FYSISKE OMGIVELSER

1.A. INDENDØRS

1.1. Rum i rummet - indendørs Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.				
Rummet er ikke opdelt, ud over med borde og stole. Der er legetøj og materialer i reoler ved væggene.	Der er nogle enkelte muligheder for, at børnene og pædagogerne kan fordele sig og danne rum i rummet for samvær og aktiviteter, fx opdelt med reoler eller andre rumdelere.	Der er enten rum, børnene kan fordele sig i, eller rummet er inddelt, så det giver mulighed for en god fordeling af børn og voksne i forhold til antallet af børn.		
1	2	3	4	5

1.2. Områder til højt og lavt aktivitetsniveau - indendørs Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.				
Der er ikke områder, hvor børnene kan være aktive, og samtidig områder, hvor børnene kan være i ro.	Der er nogle steder, hvor man kan være aktiv, og hvor man kan finde ro.	Der er balance mellem steder, hvor der sker mange ting, og steder, hvor børnene kan være i fred og finde ro.		
1	2	3	4	5

1.3. Forstyrrelser - indendørs Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.				
Det er ikke muligt at have aktiviteter, uden at de forstyrres af andres aktiviteter.	Der er nogle områder, hvor der er mulighed for at have aktiviteter, uden at de forstyrres af andre.	Der er mulighed for at have aktiviteter uden at blive forstyrret af andres aktiviteter.		
1	2	3	4	5

1.4. Tematiserede legeområder - indendørs Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.				
Der er ikke tematiserede legeområder.	Der er nogle (4-5) tematiserede legeområder (fx dukkekrog, køkkenområde, konstruktionsområde).	Der er mange (over 6) gode, afgrænsede og tematiserede legeområder, hvor børnene kan lege.		
1	2	3	4	5

1.5. Understøtter rummet legen? - indendørs Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.		
Der er ikke tilstrækkelige materialer/legetøj til rådighed for børnenes leg (her tænkes også på figurer og andet tilbehør til borge, skibe, dukkehuse osv. Der er fx borge, men ingen figurer).	Der er legetøj og materialer til rådighed for børnene.	Der er tilstrækkeligt alders- og kønsrelevant legetøj og materialer til rådighed for børnene.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

1.6. Tilgængelighed for børnene - indendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Meget legetøj og mange materialer er ikke i børnehøjde, så børnene selv kan tage det i anvendelse.	Nogle materialer (ca. halvdelen) er i børnehøjde. Andre materialer (fx spil, puslespil, maling, farver m.v.) er uden for børnenes rækkevidde, så børnene skal bede pædagogerne om dem.	Materialer og legetøj er tilgængelige for børnene, så de ikke behøver bede pædagogerne om dem.		
1	2	3	4	5

1.7. Aktiviteter og tydelighed - indendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Rummene er indrettet, så det er utydeligt for børnene, hvad de må og kan.	Der er enkelte steder, hvor det er tydeligt for børnene, hvad de må og kan.	Der er tydelighed i rummene, så børnene ved, hvad de må og kan, fx „her er man stille“, „her læser man“, „her kan man være mere fysisk aktiv“.		
1	2	3	4	5

1.8. Er rummene indbydende? - indendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er rodet og fx stolet op og ikke klargjort til dagen.	Der er gjort klar til dagen, fx stolet ned, men legetøj og materialer er ikke stillet indbydende op.	Der er gjort klar til dagen. Legetøj og materialer er stillet indbydende op, så børnene inspireres til lege og aktiviteter.		
1	2	3	4	5

1.9. Rum og æstetik - indendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Rummene virker nedslidte.	Rummene er nogenlunde vedligeholdte.	Rummene er indbydende og velholdte.		
1	2	3	4	5

1.10. Materialer og legetøj - indendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Materialer og legetøj er triste og uindbydende.	Legetøj og materialer er delvist vedligeholdte (ca. halvdelen).	Materialer og legetøj er velholdte og intakte.		
1	2	3	4	5

1.11. Værksteder - indendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er ingen pædagogiske værksteder i institutionen. Når der skal være værkstedslignende aktiviteter, skal det planlægges.	Der er nogle pædagogiske værksteder i institutionen, fx træværksted, maleværksted eller bageværksted, men der er kun adgang for børnene, når det er planlagt.	Institutionen råder over pædagogiske værksteder, der er åbne og tilgængelige.		
1	2	3	4	5

1.12. Antal børn i grupperum - indendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er mere end 26 børnehavebørn i grupperummet. Der er mere end 14 vuggestuebørn i grupperummet.	Der er 22-24 børnehavebørn i grupperummet. Der er 11-12 vuggestuebørn i grupperummet.	Der er under 20 børnehavebørn i grupperummet. Der er under 10 vuggestuebørn i grupperummet.		
1	2	3	4	5

1.B. UDENDØRS/LEGEPLADS

1.13. Lege med fysisk udfoldelse og rolige lege – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er ikke områder, hvor børnene kan være fysisk aktive, og samtidig områder, hvor børnene kan lege mere rolige lege.	Der er nogle områder, hvor børnene kan være fysisk aktive, og områder, hvor de kan lege rolige lege.	Der er balance mellem steder, hvor der sker mange ting, og steder, hvor børnene kan lege roligt.		
1	2	3	4	5

1.14. Legesteder – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er ikke tilstrækkeligt med legesteder til rådighed i forhold til antallet af børn.	Der er nogle få (4-5) gode og klargjorte legesteder, men ikke tilstrækkeligt til antallet af børn.	Der er tilstrækkeligt (over 6) med gode og klargjorte legesteder til rådighed i forhold til antallet af børn.		
1	2	3	4	5

1.15. Områder til højt og lavt aktivitetsniveau – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er ikke områder, hvor børnene kan være aktive, og samtidig områder, hvor børnene kan være i ro.	Der er nogle områder, hvor børnene kan være aktive, og nogle områder, hvor børnene kan finde ro.	Der er balance mellem steder, hvor der sker mange ting, og steder, hvor børnene kan være i fred og finde ro.		
1	2	3	4	5

1.16. Forstyrrelser – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Det er ikke muligt at have aktiviteter, uden at de forstyrres af andres aktiviteter.	Der er nogle steder, hvor der er mulighed for at have aktiviteter, uden at de forstyrres af andre.	Der er mulighed for at have aktiviteter uden at blive forstyrret af andres aktiviteter.		
1	2	3	4	5

1.17. Tematiserede legeområder – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er ikke tematiserede legeområder.	Der er nogle (4-5) tematiserede legeområder (fx cykel-/kørebane, sandkasse, huse, legetårn).	Der er mange (over 6) gode, afgrænsede og tematiserede legeområder, hvor børnene kan lege.		
1	2	3	4	5

1.18. Lege- og aktivitetsformer – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er ikke mulighed for varierede legeformer på legepladsen.	Legepladsen lægger overvejende vægt på aktiviteter og lege med fysisk udfoldelse. Der er enkelte områder til rollelege (fx sandkasse med hus).	Legepladsen understøtter forskellige legeformer: fysisk udfordrende lege, rollelege, konstruktionslege og regellege.		
1	2	3	4	5

1.19. Muligheder for at bruge kroppen – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er begrænsede muligheder for at bruge kroppen alsidigt.	Der er enkelte muligheder for at bruge kroppen på forskellige måder.	Der er mulighed for lege og aktiviteter, der udfordrer børnene og giver mulighed for at udvikle kroppen på mange forskellige måder, fx spille bold, cykle, klatre, rutsje og gynges.		
1	2	3	4	5

1.20. Understøtter legepladsen legen? – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Der er ikke tilstrækkelige materialer/legetøj til rådighed for børnenes leg (fx spande, skovle, cykler, dukker og biler).	Der er legetøj og materialer til rådighed for børnene.	Der er tilstrækkeligt alders- og kønsrelevant legetøj og materialer til rådighed for alle børnene.		
1	2	3	4	5

1.21. Aktiviteter og tydelighed – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Legepladsen er indrettet, så det er utydeligt for børnene, hvad de må og kan.	Der er enkelte steder, hvor det er tydeligt for børnene, hvad de må og kan.	Der er tydelighed i legepladsen, så børnene ved, hvad de må og kan, fx „her kan man spille bold“ og „her kan man klatre“.		
1	2	3	4	5

1.22. Vuggestue og børnehave – udendørs

Graduér på skalaen mellem de tre udsagn.

Vuggestue og børnehave råder ikke over hver sin legeplads.	Vuggestuebørn og børnehavebørn leger på samme legeplads, men med tydelig afgrænsning og aldersrelevant legetøj og legesteder.	Vuggestue og børnehave råder over hver sin legeplads, der er indrettet aldersrelevant.		
1	2	3	4	5

RELATIONER

Barn-voksen-relationen

2.1. Samspil ved modtagelse eller afsked med børnene

Pædagogen retter sin opmærksomhed på børnene, hilser imødekomme og anvender børnenes navne, hjælper børnene med at sige godmorgen/farvel og støtter børnene i en god overgang mellem hjem og daginstitution.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.2. Samspelet mellem pædagogerne og børnene

Pædagogerne er imødekomme og lydhøre over for børnene.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.3. Kommunikation om oplevelser

Pædagogerne taler med børnene om deres oplevelser og følger „børnenes spor“.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.4. Pædagogernes interesse for børnene

Samværet bærer præg af interesse for børnene.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.5. Pædagogerne møder barnet som individ

Der er tydeligt lagt vægt på, at pædagogerne kender hvert enkelt barn som en lille person og forholder sig til det enkelte barn. Pædagogerne møder ikke det enkelte barn som blot en del af en gruppe.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.6. Underkendelse af barnets perspektiv

Barnets perspektiv underkendes. Pædagogen reagerer med regulering og/eller irettesættelse.

Sjældent (5)	Af og til (4)	Jævnligt (3)	Ofte (2)	Næsten altid (1)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.7. Underkendelse af barnets perspektiv

Barnets perspektiv underkendes. Pædagogen reagerer med tvang og/eller skæld ud.

Sjældent (5)	Af og til (4)	Jævnligt (3)	Ofte (2)	Næsten altid (1)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.8. Tilknytning og støtte

Pædagogen er til rådighed og tilbyder sin hjælp, når barnet er ude af sig selv følelsesmæssigt, fx vred, bange, usikker eller ked af det.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.9. Pædagogens sensitivitet

Pædagogen er i sit samspil med det enkelte barn opmærksom på barnets kropslige og sproglige kommunikation om dets behov, oplevelser, intentioner, følelser og på, hvordan barnet har det.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.10. Bekræftelse

Pædagogen sætter ord på for at understøtte barnets behov, oplevelser, følelser og intentioner og for at undersøge, om hun har forstået barnet korrekt, dvs. i overensstemmelse med barnets egne oplevelser.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.11. Pædagogens respons

Pædagogens sprog og handling er tilpasset barnets udtryk og viser, at hun har forstået barnets perspektiv.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.12. Opmærksomhed på alle børn

Pædagogen er opmærksom på – og tager kontakt til – alle børn.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.13. Kommunikation

Pædagogens engagement og kommunikation er rettet mod børnene snarere end mod de andre voksne.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.14. Pædagogen møder børnene ud fra deres alder og udvikling

Pædagogen kommunikerer med børnene i overensstemmelse med deres alder og udviklingsmæssige forudsætninger.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

Pædagogens støtte til børnenes indbyrdes relationer og venskaber

2.15. Opmærksomhed på børnenes fællesskab

Pædagogen understøtter børnenes muligheder for at knytte sig til andre børn og danne venskaber.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.16. Hjælp til at indgå i sociale samspil

Pædagogen hjælper børnene til at forstå og indgå i sociale samspil og fællesskaber i situationer, hvor de kommer til at handle impulsivt, i stedet for at irrettesætte eller skælde ud.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.17. Hjælp til inddragelse

Pædagogen hjælper de børn, der enten sidder passivt, ikke selv formår at komme ind i legen, går formålsløst rundt eller kommer til at forstyrre legen for andre, med at komme ind i eller vedligeholde en leg eller konstruktiv aktivitet.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.18. Opmærksomhed på alle børns deltagelse

Pædagogen er opmærksom på at inddrage alle børn i fællesskabet, også børn i udsatte positioner.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.19. Etablering af aktiviteter og lege med henblik på inklusion

Pædagogen igangsætter forskellige lege og aktiviteter, hvor flere børn kan deltage, og som inkluderer alle børn i fællesskabet.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.20. Pædagogen som forbillede

Pædagogen er et godt forbillede for børnene, er troværdig og taler venligt og med en god tone.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

2.21. Pædagogens hjælp til konfliktløsning

Pædagogen hjælper i konflikter, som børnene ikke selv kan løse, ved at tale om, hvad der skete. Pædagogen lytter til børnenes verbale og nonverbale udtryk for deres følelser og oplevelser og inddrager disse i løsningen.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

LEG OG AKTIVITET

Børneinitieret leg og aktiviteter

3.1. Legeformer

Der er adgang til forskellige legeformer i institutionen: rolleleg, regelleg, konstruktionsleg og fysisk udfordrende leg.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.2. Mulighed for at fortsætte legen

Børnene har mulighed for at lade legetøjet blive stående, så de kan fortsætte legen senere eller næste dag.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.3. Mulighed for længerevarende lege

Børnene har mulighed for længerevarende lege uden at blive afbrudt.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.4. Intensitet og engagement i legen

Pædagogen skaber vilkår for legen, så børnene indgår i gode og berigende legeoplevelser med hinanden.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.5. Intensitet og engagement i legen

Hvor ofte har børnene fordybet leg, der varer længere end 30 minutter for børnehavebørn og alderssvarende for vuggestuebørn?

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.6. Beskyttelse af legen

Pædagogen er opmærksom på at beskytte legen ved ikke at afbryde en god leg, og ved at sørge for, at andre børn ikke bryder ind i legen (fx fordi de gerne vil være med eller forstyrrer, driller eller løber tværs igennem legeområdet).

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

Voksnes støtte til børnenes leg

3.7. Deltagelse i forskellige legeformer

Pædagogen er aktiv i forhold til at tilbyde børnene at deltage i forskellige legeformer.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.8. Intensitet og engagement i legen

Hvor ofte tilbyder pædagogen barnet engagerede og længerevarende samspil om det fælles tredje?

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.9. Facilitering af lege

Sætter pædagogen lege i gang i de forskellige legeområder?

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.10. Udfordre leg

Pædagogen er aktiv i forhold til at facilitere og udfordre legen, hvis der er behov for det, fx i forhold til at støtte børn, der har svært ved at lege.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.11. Støtte til inddragelse i fællesskabet

Pædagogen giver plads til og understøtter børnenes lege og aktiviteter på måder, der giver mulighed for at inddrage alle børn i børnefællesskabet.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

Vokseninitieret leg og aktiviteter

3.12. Vokseninitierede aktiviteter

Pædagogerne tilbyder børnene forskelligartede aktiviteter.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.13. Aldersrelevante aktiviteter

Er de vokseninitierede aktiviteter aldersrelevante?

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.14. Alsidige tilbud

Der er en stor bredde i tilbud til børnene, så alle børn kan finde aktiviteter, der motiverer dem.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.15. Aktiviteter og engagement

Børnene er engagerede og synes at opleve aktiviteter som meningsfulde.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.16. Opmærksomhed over for børnenes perspektiv i aktiviteter

Pædagogen gennemfører aktiviteten som planlagt uafhængigt af børnenes perspektiv.

Sjældent (5)	Af og til (4)	Jævnligt (3)	Ofte (2)	Næsten altid (1)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.17. Indflydelse på aktiviteter

Pædagogen indretter og forandrer aktiviteten i forhold til børnenes engagement og motivation.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.18. Indflydelse på aktiviteter

Det er muligt for børnene at vælge mellem at deltage i de vokseninitierede aktiviteter og at engagere sig i noget andet.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.19. Opmærksomhed på børn i udsatte positioner

Pædagogen er opmærksom på at inddrage børn i udsatte positioner i de vokseninitierede aktiviteter.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.20. Fordeling af børnene

Der er en god fordeling af børnene i aktiviteterne.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.21. Gruppestørrelse

De planlagte aktiviteter er tilpasset til gruppestørrelsen.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.22. Aktiviteter og køn

De planlagte aktiviteter appellerer til begge køn.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.23. Aktiviteter og fordybelse

Aktiviteterne giver mulighed for en fordybet kontakt med børnene.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.24. Aktiviteter og kommunikation

Aktiviteterne giver mulighed for, at børnene kan få fordybende samtaler med en voksen, som de kender godt.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.25. Aktiviteter og erfaringsdannelse

Aktiviteterne er varierede, så de giver børnene mulighed for en bred erfaringsdannelse.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.26. Aktiviteter og udtryksformer

Aktiviteterne giver børnene mulighed for at eksperimentere med forskellige udtryksformer.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------

3.27. Børnenes engagement i aktiviteterne

Pædagogerne er imødekommende over for børnenes initiativer og følger deres engagement.

Sjældent (1)	Af og til (2)	Jævnligt (3)	Ofte (4)	Næsten altid (5)
--------------	---------------	--------------	----------	------------------